

Ukininkas

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė laikraščio:

Prusuose ir i Austrija 3 auks.
i Amerika ir i kitas svetimas
žemes 5 auks.
i Rusija (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Kodėl javai atpigo?

Atpigimas javų paskutiniuose metuose puola visiems i akis ir kas mets daugiau sunkina ukininkų gyvenimą. Kiti gerai atmena tuos metus, kada už kviečių kartį mokėjo 4 rublius, už rugių kartį 3 rub. Dabar prekės minėtų javų dvigubai mažesnės. Javai atpigo ne tik mus krašte, bet ir Maskolijoje, Vokietijoje, Anglijoje ir kitose šalise. Norėdami pabranginti savo javus, Vokietijos ukininkai ir dvarponiai anuomet stengėsi veik suvis uždaryt rubežių Maskolijos javams ir dėlto buvo uždėję labai augštą akcызę ant mus javų. Anglija teipo-gi užsirupino dėlei javų atpigimo. Pabaigoj 1893 metų Anglijoje buvo sušauktas tam tikras susirinkimas (komisija) iš ukininkų ir žinunų, kuriems buvo pavesta išaiškinti priežastis atpigimo javų Anglijoje ir išjieskoti kelią atgaivinimo žemdirbystės. Buvo sušaukti iš visų šalių Anglijos liudininkai ir plačiai buvo kvočiami apie ukės reikalus. Iš visų komisijos tyrinėjimų išiaiškino, kad javai ir gyvuoliai Anglijos didei atpigo i paskutinius 15 metų, o kviečiai atpigo net dvigubai ir kad nuvargimas ir nupuolimas ukės prigulėjo labiausiai nuo nupuolimo javų prekių. Atpigimas javų ne visur yra vienoks, tai dėlei uždėjimo akcызų ant svetimų javų, tai dėlei nevienokio uždėrimo ir tt. Bet svarbiausia priežastis javų atpigimo yra suvežimas daugybės pigių javų iš šiaurvakarinės dalies Suvienytų Valstijų Amerikos, iš Argentinos, Australijos ir kitų šalių. Kitąsyk anos šalys vos tik užtekdavo pačios sau javų, o kartais da turėjo pirtis javus iš svetimų šalių. Buvo metai, kada veik viena Maskolija pristatydavo javus reikalaujančioms duonos viešpatystėms. Maskoliai ne be pagyro kalbėjo, kad „Maskolija šeria Europą“. Dabar pasirodo, kad nė Maskolija ne įstengia parupinti tokių pigių javų, kaip minėtos šalys. O žmonės, žinoma, perka tuos javus, ką pigesni ir geresni. Nežiurint ant atstumo ir kaštų pargabenimo,

Amerikos ir Australijos javai vis-gi gali but pigiau pardavinėjami, ne kaip mus javai ir dėlto mus javai turi liktis neparduotais arba turi but teip jau pigiai pardavinėjami, kaip anie javai. Kad geriau suprasti priežastis javų atpigimo, ne pro šalį bus trumpai pakalbėti apie tai, nuo ko priguli visų pirminių prekės.

Augštumas prekių javų ir kitų pirminių priguli nuo dviejų priežasčių: nuo kaštų, išleistų ant padarymo ir parupinimo pirminių ir nuo pasiulymo pirminių. Šioj gadynėj, gali sakyti, žmonių turtas susideda iš vienių pirminių arba tavorų. Ne tik pabirkantai, bet ir pats ukininkai daugiausiai rengia viską pardavimui. Ukininkai ir pabirkantai, nežinodami, kiek reikalauja sviets pirminių arba javų, kartais teip daug parupina pirminių, kad nér kam juos suvartot. Pardavikų buva labai daug, o pirtk nér kam. Pirkliai (kupčiai), norėdami už viens kito parduoti savo pirkinis, nuleidžia prekes. Pirkikai ima tuos tavorus, ką pigesni. Bet gali but ir atžagariai. Kokių nors tavorų gal pritrukti žmonėms. Atsiranda daug reikalaujančių, o mažai pardavikų. Pardavikai iš to naudojasi, pakelia savo tavorų prekes — tavorai per tai pabrangsta. Tikėdamiesi didelio pelno iš pakilimo prekių kokio nors pirkinio, pabirkantai gal už viens kito imti pabirkuoti pabrangsius daigtus. Neužilgo vėl atsiranda per pilnai tavorų ir jų prekės vėl nupuola. Šitokios atmainos įvyksta ne retai pirklystėje ir vadinasi *krisiais* arba nuopoliais. Bet-gi pabrangimas ir atpigimas pirminių turi savo rubežius. Nė vienas pirklys nenori turėti pragaisti. Jeigu jis negali parduoti su pelnu, tai bent rupinasi parduodamas susigražinti savo pinigus. Dėlto kaštai, išleisti ant įgijimo pirminių, maž-daug parodo vidutiniską pirminių brangumą. Jeigu i pudas rugių kaštuoja ukininkui pačiam 45 kap., tuomet prekė pardavimo ne gali perdaug atsi-tolinti nuo 45 kap.

Atsiradus mašinoms ir kitokiems išradimams ne tik pabriuose bet ir žemdirbystėje, darbas pasidarė lengvesnis ir spartesnis: mašinos ėmė dirbt, užvaduodamos žmones-darbininkus. Kaštai pagaminimo tavorų susimažino ten, kur buvo vartojamos mašinos ir nauji išradimai. Kas ne išteko ant mašinų pinigų, dirbo senovišku būdu. Tie, kuriems pigiau kaštuodavo tavorai, galėjo ir pigiau juos parduoti ir pertai pigesniejie tavorai nustelbdavo brangesnius. Žemdirbystėje mokslas supažindino svietą su augalų (javų) maistu, pamokino, kokiū būdu galima gražinti dirvai išliežtą maistą, ištirinėjo javų veisles ir tinkamas anoms dirvas, pamokino, kur ir kada reikia berti į dirvą tam tikrus miltus (superfosfatą) ir tt. Per mokslo apšvietimą ir darbininkų darbštumą pelkės, tušti dirvonai ir smiltynai pavirto į derlingas dirvas ir lankas, kurios duoda gausių vaisių už darbą. Tokių būdu mašinos ir kiti mokslo išradimai sutrumpino darbo laiką ir priverė žemę už tą patį darbą išduoti didesnį vaisių.

Ištirinėjimai augščiau minėtos ukininkų komisijos parodė, kad Amerikos ir Australijos javai yra labai lengvai ukininkų įgyti ir kaštuoja patiems ukininkams daug pigiau, ne kaip Anglijoj. Dėlto tai mus javai ir negali su anais lenktyniuoti. Viešpatystės, kurios reikalauja duonos, perka pigesnius javus.

Atkartojant trumpai viską, kas buvo pasakyta mes matome, kad javai atpigo ne tik pas mus, bet visur, ir kad atpigo javai dėl dvių priežasčių: 1) dėl didelio javų pasiūlymo ir mažo sulyginant skaitliaus reikalaujančių pirt ir 2) dėl atsiradimo ant svieto pigių javų, su kuriais mus javai ne ištengia lenktyniuoti ir yra pirklystėje tartum atliekamais.

Kas-gi mums lieka daryt akiveizdoj' šitokių ypatybių šios gadinės pramonystės ir pirklystės? Ar galime mes tikėtis pakilimo javų prekių? Atsimenant priežastis prekių pakilimo reiktu tikėtis didelio javų neužderėjimo, arba bent pabrangimo javų Amerikos, Australijos ir kitų šalių, kurios dabar savo pigiais javais užpila veik visas rinkas neištenkančių duonos viešpatysčių. Bet neužderėjimo arba bado metai veikiau gali atlankyti mus, ne kaip kitas šalis, o Amerikoje ir Australijoje veikiau gal javai atpigt ne kaip pabrangti, nėra ten viešpatystės labai rupinasi apie pagerinimą žemdirbystės, o žmonės vis labiau platina plotus dirbamos žemės, kuri nemažą duoda ukininkams pelną. Tai-gi nėr ko mums laukti. Nuo mus viešpatystės teip-gi nėr ko mums tikėtis. Reikia pasitikt patiems ant savęs. Laikas mokintis, kokiū būdu galima priversti žemę išduoti didesnius vaisius ir kokiū būdu pasinaudoti iš mokslo išradimų (masinų, superfosfato ir tt.) J. Sl.

Gaisras.

(Parašė V. Stagaras.)

I.

Buvo tai pabaigoj rugpjūčio, pabaigoj vakacijų. Dar anksti, vos tik atsikėlęs, išgirdau riksmą:

—ys dega!ys dego! Bėgkit, kas gyvas, dar gal išgelbėsit ką žmogui.

— Kas dega? — paklausiau skubiai išbėgęs iš sėklyčios.

— Stalgys, Stalgys!

Išbėgau už vartų — ištisų tamsūs dūmai verčiasi per Stalgio kluonelį.

Apie tą Stalgį aš buvau girdėjęs, kad da jis tik pernai atsikraustė į mūs kaimą, nusipirkdamas šešmargį nuo vieno nusigyvenusio ukininko. Nė triobelų visų neįstengė įsistatyti, tik susikrovė šioki-toki kluoneli javams susivežti ir susirentė šiokią-tokią grinciuotę, kurioj jau vieną žiemą peržiemavojo. Bet ne dabar laikas apie tai mąstyti — reikia bėgti žmogui ant pagalbos.

Pirma manęs jau bėgo pora mūs namiškių, pasiėmę klumpes į rankas. Leidausi ir aš paskui juos.

Stalgys nuo mūs netoli. Dabar, kada javai visur nuvalyti, bėgant tiesiog per rugienas ir vasarojienas nebuvo toliaus per pusę versto. Dabėgęs kokią pusę kelio dirsteliu — ant kluonelio kreigo sėdi du žmonės, aišku, kad tik grincia dega.

Kluonelis stovėjo šonu į manę, ir per jį grincios visai nebuvo matyt. Vėjas putė išilgai kluonelio, nešdamas pro jį dumus.

Dabėgau visai arti. Gale kluonelio raudonavo pora skrynių. Keletas priegalvių, patalai ir visoki skarmalai, pamesti ant pievos šale skrynių — tai ir visi daigtai, išplėsti iš ugnelės nasrų. Šale vienos skrynios klupojo moteriškė ir apsikniaubus ant skrynios garsiai gaikščiodama verkė. Aplinkui bėgiojo, lyg apkvaitės, šuo.

Tik kada visai prabėgau pro galą kluonelio, grinciuotė atsidurė prieš mano akis.

Atbėgta mano jau pervėlai, kad būtų galima ką išgelbėti. Smarkaus vėjelio pučiama ugnis netruko sunaikinti mažą šiaudų stogelį. Jau ir lotos beveik visur nudegusios. tik kur-nekur dar koksai galelis nusvires laikosi prie sparo ir aiškiai liepsnoja. Sparai stovėjo dar visi, bet spragėjo ir liepsnojo, kaip smala apipilti. Tarp sparų stybsojo laibytis, jau į šoną pakrypes kamina.

Sunaikinus stogą, liepsna ilgais, raudonais liežuviais laizė sienas grintelės. Viskas tik užė, poškėjo, spragėjo, liepsnojo, sukuriavo. Dūmų jau visai mažai kilo. Atsiminiau kitus gaisrus — didelių triobų, ir ta mažą grinciuotę išrodė man kaip degantis laužas, nelyginant kaip vaikai garioj, sunešę didelę kruvą šakų, uždega.

Buvo jau susirinkę į porą dešimčių žmonių: senų ir jaunų, vyrų ir moterų. Bet ko jie stovi, ko *negesina*? — pamislijau. Priėjau arčiau prisistebėti ir pats, kaip įkastas, ant vietos atsis-tojau: į liepsnojančią grinėutę lindo per langą koksai žmogus.

— Ko jis tenais lenda? — tariau pats sau: — gal vaiką nori iš liepsnų išnešti.

Lyg atsakymas ant mano klausymo išlėkė per langą seni kailiniai, už valandėlės dar koksai skarmalas atsidurė pas žiurėtojų kojas. Netrukus per mažą langelį išsispraudė užtroškęs dūmais žmogus. Tuojaus pažinau: buvo tai pats Stalgys.

— Kaip! dėl tų skarmalų jis lenda į ugnį?!

Atsikvapstęs, Stalgys vėl priėjo prie langelio. Matomai rengėsi dar sykį lišti į vidų.

— Nelisk daugiau: lubos užluš!

— Kaminas užgrius — nelisk! — kilo balsai iš minios žiurinėlių.

Stalgys neklausė. Jau ikėlė koją per langelį. — Nelisk daugiau, Andriau! nelisk, nelisk! — atsiliepė užpakalyj manęs pilnas nusiminimo moteriškos balsas. Atsigrižau — stovėjo jauna moteriškė su mažu ant rankų, visa nublankus. Buvo tai Stalgienė.

Kada atsigrižau vėl į ugnelę, per langą išlėkė mažas prieglavėlis, matyt iš lošio, paskui krijelis, apvytas raudonais siulais — tai Stalgys nė vieno nepaklausęs įlindo į vidų ir mėtė per langą, ką sugriebdamas. Tuo tarpu nudegęs viršui sparelis griuvo skersai degančios grintelės. Pakilo stulpas kibirkščių...

Visi aiktelėjo, per pulkelį perbėgo aidas, lyg kad tyliojo girioje nuo kaukštelėjimo kirvapenčia į sausą medį. Viską pridengė nežmo-giškas rikšmas Stalgienės. Dar aš niekad tokio riksmo nebuvau girdėjęs.

Ir neapsakytas jausmas apniko manę: pradėjau nekėti Stalgio, kursai dėl menkų skarmalų lenda į ugnį, o dabar gal žūsta liepsnose. Bet ne: štai per langą vėl išlėkė kokia paklodė — Stalgys gyvas, gal nė negirdėjo, kaip griuvo sparelis. Juo aršiaus, kad gyvas! kaip prama-nyčiau, pribėgęs už krutų jį pakratyčiau, ko jis *neguodoja* savo gyvasties ir laimės pačios ir vaikų, kurie jį galėjo likti našlaičiais vien tik dėl tų skarmalų!...

Tuo tarpu Stalgys išlindo laukan, net pa-juodęs nuo užtroškimo. Atsikvapstė ir pasakęs lyg pats sau: „niekur neradau naujųjų kailinių“... vėl priėjo prie lango; taikėsi lišti, jau ir vieną koją ikėlė.

— Aaan — drrrriau! — suspigo Stalgienė tokiu balsu, kurio apsakyti negalima, kursai sykį girdėtas kelias dienas ausis stovi, o kursai turėjo tokią galę, kad niekeno nenudraudžiamas Stalgys atsitraukė nuo lango, kaip sukliotą vaikas. Mačiau, kaip jo veidas susiraukė, tary-

tum rengiantės verkti, kaip iš sparmatiškai suspaustos gerklės išsiveržė pora sprengetėlių, rodos už valandėlės ims gaikščiot, vienok tik ištare: „Dieve, Dieve!“ ir vėl veidas įgavo rimtumą.

Pagailo man to žmogaus. Kam aš prieš valandėlę padyvį, kada jis lindo į liepsną savo kailinių. Jug jei koksai turtuolis būtų tenais lindęs savo skrynūtės su briliantais, ar-gi aš bučiau teip padyvį? O šis žmogus paly-dėjo ugnij daugiau, kaip briliantus: ten liko jo paskutiniai kailiniai, gal reiks dabar per žiemą šalčiu drebėti — o aš galėjau padyvyti!

II.

— Vyrai, gesint! — atsikvošėjo vienas iš minios.

— Kam gesint, tegul! dega! — atsakė kitas.

— Neįtraukta!

Dagirdę, kad grinėutė neasekuruota, šoko visi, kaip kas įmanydamas, gesinti. Pirmiausiai atrėmę su kuolais (balsiais) iš apačios nuvertė baigiančius degti sparus.

— Žiūrėkit, kad kaminas neužgautų katro griudamas!

— Nuverst kamina, nuverst!

Vienas prikiu stuktelėjo, ir laibytis, jau ir teip pašlijęs, kaminas nugriuvo. Kitas buvo užkabinęs prikiu plėsti viršutinį sienmedį, tik jį sudraudė:

— Neardykit, visą užgesinsim!

Ant kiemo buvo šulinėlis su svirtim. Vienas vyrų vos spėjo samstyti, kiti pasigriebę pilnus kibirus nešė ir pylė ant ugnies. Bematant nuo kiemo, šonas, kursai dar menkai degė, buvo beveik visai užgesintas. Tik tas grinėutės galas, kursai buvo prieš vėją — priemenė — smagiai degė. Gana šiurkštus vėjas traukė, ir ugnis teip sunaikino priemenią, kad tarp sienmedžių pasidarė platus plyšiai, kur aiški, balta liepsna, vėjo pučiama, virte virė. Suniko visi gesinti priemenią.

Kibirai buvo tik keturi, bet kad šulinėlis buvo arti nuo ugnelės, vandens nestokavo. Tuos pačius kibirus vos spėjo samstyti. Žmonių toliaus dar daugiau pribėgo, gesintojų buvo pakaktinai, kitiems nė darbo neįsteko.

Kada jau priemenė buvo šiek-tiek prigesinta ir nuo jos jau ne teip ruko ant pačios grinėutės, vienas prisistatęs prie rentinio kopėčias, pylė išviršaus vandenį, o kiti jam padavinėjo pilnus kibirus.

Niekad nebuves prie panašaus gesinimo, didei nusistebėjau, kaip tai greit galima už-gesinti. Dar nė adynos pilnai negesinom, o jau tik kur-nekur kyščiojo nedrąsus liepsnos liežuviai.

Aš pasigriebęs vieną kibirą, visą laiką nuo-širdžiai vilkau vandenį ir pyliau ant liepsno-jančių sienų. Pusėtinai pailsau. Matydamas,

kad grįnčia baigia gesti, aš padaviau savo kibira kitam. Reikėjo atsikvapstyti. Kiti, kurie su manim drauge vilko vandenį, senai jau buvo persimainę.

— Vanduo šulinių! baigiasi! — šuktelėjo žmogus, stovintis prie svirties.

— Iš upelio nešt! iš upelio nešt! — pradėjo šaukti.

— Kurie dar nepailę, tegul iš upelio neša: šulinių! pasičėdykim, jeigu pristriektų.

— Gerai sakot! kurie iksioliai tik žiurėjo, tegul dabar neš iš upelio!

Atsirado daug tokių, kurie nepabugo nešti vandenį iš upelio, kursai tik koki šimtą žingsnių buvo nuo ugnelės. Kas su kibiru, kas su puodu, kuo kas imanydamas vilko vandenį iš upelio. Ugnis vis labiau geso.

Aš tuo tarpu išmaišiau į minią tykai stovinių kad paklausti, ką jie kalba.

— Mūs mergaitė pirmutinė pamatė — pasakojo viena moteriškė: — atbėgus iš lauko sako: „Mama! Stalgiai turbūt dega, toki juodi dumai iš kamino verčiasi.“ — „Gana, sakau, tu kvaile: tai duoną kepa.“ Ji vėl atbėgus iš lauko: „Mama, dega! jau ir liepsna matyt.“ Išėjom laukan — teisybė, jau stogas užsijima. Atbėgę jau radom baigiant degti stogą.

— Tai da laimė to žmogaus, kad vėjas į šoną neša, — atsiliepė į manę vienas man gerai pažįstamas ukininkas: — būt žmogus ir be duonos likęs.

Apsidairiau aplinkui: kluonelis tik per kokią dvidešimtį žingsnių tolio buvo nuo degančios grincios. Jei tik vėjas pustų ant kluonelio, niekas jau jo neišgelbėtų. Javai tuom tarpu jau beveik visi buvo suvalyti.

— Teisybė — atsakiau: — butų ir po kluoneliui ir po javais ir grinciūtės butume neapgynę.

— But, but.... dėkis paskui kur, žmogau! Ir dabar da jis naujininkas, nė tvartelių neištaisė, o čia tokia nelaimė...

— Na — atsakiau: — dar tą nelaimę galima butų pataisyti. Kad teip kitoj, kur jau gerai apšviestoj šalyj, tai Stalgį pirma pakoliotų, ką triobų į ugnapinigių neišitraukė, o paskui sumestų žmogui, kas kiek ištesėdamas, tai jis butų nė į liepsną nelindęs kailiniu.

— Koliot Stalgį nēr už ką — atsakė: — žmogus dar neišsistatė visų triobų, vos tik per savo didį trinsą tiek susidurstė, kad laukelio prasimanė. Jam kožnas skatikas dabar brangus. O pabandyk, biednas budamas, įtraukti triobas. Nuveisi į kanceliariją, ką tau tenais pasakys, jei netepsi. „Mes turim, sakys: — svarbesnių dalykų, kaip važinėjimas pas tavo lušnas.“ Tai žmogus ir laukė, pakol išsistatys visas triobes, tada vienas kaštas su įtraukimu butų.

— Na tai gerai — atsakiau: — kad patys išteisinat Stalgį, tai ir pripažinsit, kad jam dabar reikia ištiesti ranką pagalbos.

— Kad reiktų, tai reiktų, bet ką čia dabar padarysi?

— Ką padarysi? — atsakiau: — ogi visiems susitarus sumest žmogui po kiek.

— Kas čia mes! kad butų sudegę javai, tai butų galėjęs pasikalėdoti žiemą, o dabar...

— Kas dabar?

— Kas dabar? dabar.... ką dabar padarysi. Galės pasikuliaut stogui.

— Mačiau, kad jau nėra ką daugiau apie tai kalbėti.

— Na tai — atsiliepiu: — kad negalima ką geresnio padaryt, tai einam nors baigt gesinti.

III.

Buvo jau beveik viskas užgesinta, tik sąsparo vėjas kaip kur pusčiojo liepsną. Ties kožna sąspara stovėjo po kelis žmones su visokiais indais vandens, ir kur tik pradėdavo rūkti, tuojaus vienas per kitą pylė vandenį. Užpakalyj grincios apie dešimtis vyrų gesino spalių kruvą. Ir ant grinciūtės, ant lubų dar kaip kur rūko, bet ir ten dvieja užlipę ėmė viršų ant ugnelės.

Iėjau tyčia į vidurį grincios pažiūrėti, ar tenais nedega kas. Visą viduryj radau sveika, tarytum nė iš lauko niekas nedegė. Baigėsi tik pečius kurintis, kaip paprastinai prieš duonos kepimą. Ir teip, pakol pečius išsikurino, spėjo, kas degė, sudegt, o apsvilusi rentinį spėjom tuo tarpu užgesint.

— Pečius baigiasi kurintis — atsiliepė paskui manę iėjęs žmogus: reikia eit pasakyt, kad keptų duoną. Imaišyta ir užrūgus, kam turi ant niekų nueit vis iškeps.

Kada išėjau iš grincios, jau nė sąsparos niekur nerusėjo, tik ant augšto, nors dvieja ten laiste, vis naujose vietose pradėjo rūkti.

— Štai, pro balkį rūksta, užpilkit vandens — parodijau užlipusiems ant augšto.

Užpylė kelis kibirus, o ten vis labyn pradėjo rūkti.

— Palaukkit — sakau: — nelaistykit bereikalo vandens, matot, kad su kibiru ten neprieisit, aš koki puoduką atsinešiu.

Susijieškojęs puodelį, užlipau ant viršaus grinciūtės. Lubos buvo visur sveikos. Ant lubų buvo pilta eilė spalių, o ant spalių stora eilė žemės. Tos tai žemės ir nedavė išidegti nė spaliam, nė luboms. Tik vietomis, kur arčiau kamino ir smarkiaus degusios priemenios spaliai ir per žemės išigrūdėjo ir dabar, kada jau kitur viskas užgesę, čionais vis naujose vietose rūko...

Lubomis galima buvo visur vaikščiot. Dabar mačiau, kad Stalgiumi nebuvo jokio pavojaus lišti į liepsnojančią grinciūtę.

Pasisemdamas iš kibiro, užpyliau, gerai tai kydamas į plyšį, iš kur pradėjo rūkti, kelis puodelius vandens, tik sušnypstė, vietoj dūmų

išsivertė parašūs į dūmus garai ir jau po balkiu nebuvo ugnies.

Kada-gi spaliai, nepaisant ant laistymo, vis naujose vietose pradėjo rukti, sutarėm juos visai nuo augsto nuversti.

Pirmiaus neg versti spalius, reikėjo nurankioti keliolika plytų, kurios, griunant kaminui, ant augšto užsiliko. Po tomis plytomis ypač pradėjo rukti.

Kaminas, kaip buvo matyt iš užsilikusio nesugriuvusio galiuko, buvo sukrautas iš plytų, viena ant kitos briaunomis dėtų, per ką sienos kamino buvo labai plonos, ir tos pačios nieku netinkavotos. Dabar nebuvo man dyvai, kad grinėti užsidegė, greičiaus stebėjau, kad ji ne išslyk, tik į antrus po pastatymui metus užsidegė.

— Tai pats Stalgys ir pakurą ir kamina statėsi — paaiškino vienas gesintojų, patėmijęs, kad aš atydziaus žiurau į nenugriuvusį galiuką kamino.

— O tai jiems ir kaminas! — lyg pats į savę pasakė priėjęs senis ir palingavo galva. Nors daugiaus jis nieko nesakė, supratau, kad niekina kaminus. Matyt, kad užgimęs ir užaugęs dūminėj grinėjoj (man rodėsi, kad ir dabar jo veidas dar aprūkęs dūmais) da vis negalėjo apsiprasti su kaminais. Žymu buvo, jį ima džiaugsmas, kad tas nekenčiamas kaminas, o ne kas kitas, buvo priežastim ugnelės.

Tuo tarpu padavė mums šakias, grėblius, spatus; ėmėm versti žemyn nuo augšto žemes ir spalius.

Čia išgirdom, kad grinėjoj kas garsiai verkia, žodžiais garbavoja, kaip lietuvės rauda savo pašarvotų giminų:

Vai tu Dievulėliau mano, Dievulėliau!

Kur aš biedna dabar pasidėsiu?

Velyk bučiau žemelėj gulėjus,

Nė šios dieneles sulaukus...

Sunkūs gaikščiojimai pertraukė raudojimą. Kaip ir koksai akmuo užgulė man ant krutinės, girdint, kaip grinėjoj, po mano kojomis, graužiai verkė.

— Kas ten verkia? — paklausiau.

— Motiejienė, ta našlė. Viskas jos sudegė. Pas Stalgį liuosininkavo. Viskas jos ant augšto buvo. Ir patalai sudegė.

Ak, Motiejienė! Viską dabar supratau iš to atsakymo. Motiejienė, ta sena našlė — girdėjau apie ją! Tai ji pas Stalgį liuosininkavo, ant augšto buvo jos visos pasidėjimas ir viskas sudegė... ir paskutiniai patalai. Tai ką per septynesdešimt metų buvo susirinkus, viskas šiandien su dūmais nurūko... ir niekad negrįš...

Ak tu vargė, kur tavo kraštas? Ne seniai pagailo man Stalgio, kursai prieš valandėlę rodėsi vargingiausiu žmogum ant svieto, o dabar

prieš vargšę Motiejienę Stalgys pasirodė man didžturėiu.

— Eisim dabar pusryčių — atsiliopė vienas gesintojų, kada jau visi spaliai buvo nuo grinėti nuversti.

— Daugiaus mes čia nereikalingi, tegul tik šaltysius pristatys kelis vyrus daboti, kad neatsidegtų kur.

Nulipė nuo augšto apžiūrėjom grinėti. Visos sienos išlauko buvo apdegusios, o vidurinė, iš priemenės, iki žemei buvo apsvilus. Pati priemenė buvo visai ugnies sunaikinta, per sienas žibėjo, kaip per tvorą. Matyt buvo, kad neužilgo ji grius, jei kas neišardys.

— Tai nieko — atsiliopė vienas: — užsidėjęs naują viršų, Stalgys da galės kelis metus savo grinėjoj gyventi.

Viduryj kiemo mačiau stovinčią Stalgienę vis su kudikiu ant rankų. Žiūrėjo į pajuodusį rentinį savo grinėti. Veidas jos buvo ramus, beveik linksmas, rodos ji žiūrėtų į šokančių pulką. Tik jos keistos, tarytum susidrumstusios akys liudijo, kad veidas meluoja reikšdamas suvis ne tuos jausmus, kurie jos krutinėj tuno.

Norėjau dar pamatyti Motiejienę, bet niekur neižiūrėjau. Gal vėl, netekus savo turto, verkia parkniubus ant svetimos skrynios, kaip mačiau ateidamas — nes Motiejienės ten kniubota.

Rugsėjis 1895 m.

Apie pasiutimą.

Jau seniai žinoma, kad žmogus ikaštas pasiutusias gyvuolio apserga pasiutimu ir numiršta. Žinia teipo-gi kad pasiusti gali daugumas naminių ir laukinių gyvulių, bet yra gyvulių tarpe skirtumas: Žmogus ir naminiai gyvuliai kaip karvės, avys, kiaulės pasiunta tik tada, kada juos ikašda kits pasiutęs gyvuolys, o kiti gyvuliai, kaip štai šunės, vilkai, lapės, katės pasiunta ne tik nuo ikašdimo, bet da ir pats per savę, be jokios matomos priežasties. Nuo ko jie pasiunta nėra da ligšiolai tikrai žinoma. Vieni spėja, kad šunės kartais pasiunta nuo karščio ir kaipo ant darodymo nurodo ant to, kad daugiausia šunės pasiunta vasarą, laike karščių; bet tai neteisybė, yra nemažai atsitikimų, kad šunės pasiunta žiemą, laike didelių šalčių. Kiti vėl spėja, kad šunės siunta nuo stokos gero, gryno vandens, bet ir tai neteisybė, šunės tankiai pasiunta ir daug gryno vandens turėdami. Treči nurodo vėl kitokias priežastis, bet ant viso to vienu žodžiu galima atsakyti, kad mokinti da ligšiolai nepatyrė, nuo ko tai šunės, vilkai, katės pasiunta pats per savę. Ikaštas pasiutusias sveikas gyvuolys nestaiga pasiunta, teip štai, šuva pradeda siusti į 3 ar 6 nedėlias po ikašdimui. Pirmiausia pasiutusias gyvuolio pobudis persimaino: naminiai gyvuliai pradeda

neklausyti žmogaus, pasidaro neramus, neėda paprasto ėdesio, teip šuva ima ėsti šiaudus, graužti medį, ryti akmenukus ir tt. Apie tą laiką vėla atsiveria rona nuo įkandimo jau pirm to buvusio užgijus. Toliaus gyvuolys ima labai nerimuoti, blaškytis, kandžioti viską, ką tik sutinka: šuva ima staugti: liežuvis jo išdžiusta, sutruksta, iš snukio drimba tirštos seilės. Da toliaus gyvuolys ima jau silpnyn eiti, ima sunkiai kvėpuoti, iškiša liežuvį, plaukai pasišiaušia, akys įdumba, balsas užkyma ir paprastai į 5—6 dienas nuo pradžios ligos gyvuolys nudviesia.

Jeigu toksai pasiutęs gyvuolys įkanda žmogų, tad ir žmogus gali pasiutimu apsirgti. Apsireiškimai tos ligos pas žmogų toki pat kaip ir pas gyvuolį. Išpradžių ligos žmogus pasidaro neramus, bailus ir piktas; mažiausias bildėsis net ir aiški šviesa jį erzina. Kaipo įpatinę apsiereiskimą reikia nurodyti tai, kad žmogus pasiutimo ligos apimtas visiškai negali vandenį praryti, užspringsta vos tik vandenį į burną paima, o tolimesniame ligos bėgije toks ligonis springsta tik pamislinęs apie vandenį; dėlto tai liežuvis tokių ligonių labai išdžiusta, seilės pasidaro tirštos. Da labiaus ligos apimtas žmogus ima daužytis į visas puses, bėgioti, rėkti nesavu balsu, užpuldinėti ant žmonių. Po tulam laikui ligonis vėl apyksta, bet mažiausias bildėsis, mažiausias užgavimas arba ir teip pats per savę laiks nuo laiko ligonis vėl ima daužytis. Toki ūpai išpradžių užaina tankiai, paskui jie eina vis retyn, ligonis nusilpsta, ima sunkiai kvėpuoti, gyslos ima retai plakti, o prieš smertį jau nė kalbėti negali ir teip be žado numiršta į 3—4 dienas po apsigimui.

Kas tai per liga tas pasiutimas; dėlko tai žmogus įkastas pasiutusio gyvuolio taja liga apserga? Dalykas yra tokis! Kiekvienas pasiutęs gyvuolys turi seilėse pasiutimo nuodus, pertai kada jis įkanda žmogų ir apseilioja roną, tokiu budu įleidžia nuodus pasiutimo, teip kaip gyvatė įkasdama savo nuodus į roną įleidžia. Tie pasiutimo nuodai išsivaikščioja su krauju po visą žmogaus kūną ir padaro pasiutimo ligą. Bet tie nuodai netuoja po įkandimui žmogų apima; paprastai nuo įkandimo iki pirmų pasiutimo ženklų pereina 4—8 nedėlios, bet ir tai nelygu, priguli nuo to koks gyvuolys įkando. Paprastai daktarai skaito teip, kad po įkandimui pasiutusio šuns žmogus apserga į 74 dienas; po įkandimui vilko — į 39 dienas, po įkandimui raguoto gyvuolio — į 30 dienu, o po įkandimui katės — į 80 dienų. Ne visi žmonės į lygų laiką apserga, vieni apserga greičiaus o kiti vėliaus ir tai daug vėliaus. Yra atsitikimai kad viens žmogus apsirgo į pusę metų po įkandimui, kits į metą ir net į pusantro meto po įkandimui. Ant galo reikia tai pasakyti, kad nevysi įkasti žmonės apserga. Iš-

skaityta, kad iš įkastų tikrai pasiutusių gyvuolių vos tik mažesnė pusė apserga, kiti-gi nors ir visai nieku nesigydyę visiškai sveiki pasiliekti. Nuo ko tai priguli? Priguli tai nuo to ar gyvuolys įkasdamas įleido mums į roną pasiutimo nuodus ar tik teip roną padarė. Jeigu gyvuolys įkanda per drabužius, tada seilės jo, kuriose yra pasiutimo nuodai, paprastai liekti ant drabužio, o roną padaro mums tik sausais dantimis; dėlto tada žmogus nieku nesigyddamas be abejonės pasiutimu neapsirgs. Bet jeigu gyvuolys įkanda į neuždengtą vietą, ranką ar veidą; tad jis gerai apseilioja roną, prileidžia į ją nuodų, ir toks žmogus jeigu nesigydyds turi butinai pasiutimu apsirgti. Iš to kas čion pasakyta aiškiai matyti ką reikia daryti, idant įkandus pasiutusiame gyvuoliui nuodai pasiutimo į kūną neįeitu. Reikia konuo greičiausiai, pakol da jie į kraują neįėjo gerai nuplauti roną vandeniu arba da geriau roną po įkandimui išdegtinti šilvaseriu arba da geriau įkaityta iki randonumui geležia, tada nuodai sudegs ir neįeis į kraują. Kiti neturėdami nieko po ranka te iščiulpia roną burna ir seiles išspiauna. Tas yra teipo-gi gerai, bet jeigu burnoje yra nors mažas įdrėskimas, tad iščiulpti iš ronos nuodai burnoje per tą įdrėskimą gali įeiti į kūną ir žmogus gali pasiutimu apsirgti.

Toks iščiulpimas arba išmazgojimas ronos vandeniu (da geriaus išmazgoti vandeniu su karbolium) geras ir naudingas tik tada jeigu tai padarai tuojaus po įkandimui, tą pačią adyną; adynai perėjus jau toks išplovimas nieko negelbės nes jau nuodai yra toliau nuėję, tada da gali gelbėti išdeginimas ronos kaip augščiaus sakyta. Jeigu netoli yra gydytojas tad reikia prie jo kreiptis. Bet jeigu perėjo jau kelios adynos po įkandimui arba da ir kelios paros, tad jau nė išdeginimas negelbės, tada jau reikia kiteip ligonį gydyti. Kaip gydyti? Tamsūs žmonės itiki į labai prastą gydymą: veda įkastą pas burtininką ir duoda užžadėti. Bet ar ištikro užžadėjimas gali išgydyti žmogų? Nevien pasakys, kad tas ir tas įkastas pasiutusio šuns nuo užžadėjimo neapsirgo, to ir to karvė teipo-gi pasveiko ir be ojejonės daug tokių paveikslų galės parodyti.

Aš ant to viso da sykį pasakysiu tą patį ką augščiaus jau sakiau t. y. kad ir be jokio gydymo didesnė pusė įkastų neapserga. Tokiems, žinoma, mačija ir užžadėjimai, pertai ir visoki apgavikai igyja didelę garbę. Išmintingas žmogus lengvai supras, kad tai yra tik juokai, kad kukšdėjimas kasžin kokių žodžių arba kripės padarytos ant popierėlių jokuu budu negali išnaikinti nuodus į kraują įėjusius. Aš pažinojau, Balbieriškyje, Suvalkų gubernijoje, vieną tokį užžadėtoją; buvo jis kitkart valsčiaus raštinninku, paskui nuo tarnystos atstatytas užsiėmė

rašymu prašymų į sudą, na o apart to dar ir užžadėjimu. Rašė jis ant trijų korčiukių kripes ir liepė jas su duona suvalgyti. Kada-gi apie Balbieriškį žmonės labai tamsūs, tai jis turėjo gana didelę garbę, žmonės tikėjo, kad jo užžadėjimas mačia ir jis turėjo iš to gana gerą pelną. Pats jis juokėsi iš savo to užžadėjimo, pasakojo, kad dėl akių jis padaro bet kokias kripes ant popierėlių ir duoda jas valgyti su duona. Užklaustas, kodėl jis apgaudinėja žmones, jisai atsakė. „Ar aš kvailas stumti nuo savęs pinigą, žmonės nišmanėliai vis vien eis pas užžadėtojus, nepriimsiu aš, eis pas kitą, tai verčiau jau man pinigą paimti, nei stumti jį nuo savęs.“ Be abejonės visi mus užžadėtojai tos pačios nuomonės laikosi, o žmonės itiki į jų kasžin kokią ten stebuklingą galybę.

Tai kuom-gi galima gydyti nuo pasiutimo? Iki paskutinių metų daktarai nežinojo tikro vaisto nuo tos biaušios ligos; žinojo tik kad gerai rona nuo ikandimo išdeginti, bet tai gelbsti tik tada, kada dar neseniai iškasta, o perėjus ilgesniam laikui jau neturėjo tikro nuo tos ligos vaisto. Tik apie 15 metų atgal garsus Prancuzų mokslinčius Pasteris parodė, kad pasiutimą galima gydyti skiepinimu, panašiai kaip skiepiama rauples. Darydamas mėginimus ant gyvulių Pasteris daėjo, kad kaip kiekvienas gyvulys teip ir žmogus gali priprasti prie nuodų pasiutimo ir paskui jau nebijoti jų; reikia tik jį palengva prie tų nuodų pripratinti. Tam tikslui jis laikė kralikus ir iškėpijęs jiems pasiutimą piovė vienus į parą po iškėpinimui, kada da nuodai vos buvo prisimėję ir pertai buvo da labai silpni, kitus į kelintą parą ir turėjo nuodus jau tvirtesnius ir tt. ant galo iš kralikų jau visiškai pasiutusius apturėdavo nuodus jau visai stiprius. Iš užmuštų kralikų jis ėmė smegenis, nes tie nuodai ypačiai puola į smegenis ir ten veisiasi ir vartoja juos skiepinimui. Tokiu tai budu jis apturėjo nuodus visokio stiprumo. Kas-gi pasirodė? Pasirodė, kad jeigu žmogui iškastam pasiutusio gyvulio iškėpinti išpradžios silpnus da tik vienos dienos nuodus, už kelių dienų jau tvirtesnius ir tt. galima daėti iki visiškai stiprių ir teip skiepinant galima pripratinti žmogaus kūną prie tų nuodų, kad jis visiškai pasiutimu ne apserga. Gydymas gali pasisekti tik tada, jeigu žmogus da neapimtas pasiutimo; pasiutusį jau negalima išgydyti. Tokį gydymą pasiutimo šiandien jau vartoja daktarai viso svieto ir pripažinstą jį už labai gerą. Tik viens Pasteris jau tokiu budu išgydė į 3000 lignonų. Kad toks gydymas tikrai nuo pasiutimo gelbsti tai parodo skaitliai; nes iš negydytų iškastų žmonių arba gydytų tik burtininku, kaip jau sakėme apserga kuomet pusė, o iš gydytų budu Pasterio ant šimto apserga koki 2,3 liginiai.

Nevisi daktarai užsiima gydymu pagal Pasterį, dėlto, kad užlaikymas kralikų brangiai kaštuoja, o smegenis jų galima skiepti tik šviežias, nes jos greitai genda, pertai užsiima tuom tik tam tiečia pritaisytuose lignonbužiuose dideliuose miestuose: kaip Karaliaučiuje, Berlyne, Varšavoje, Peterburge, kur ir reikia siųsti lignonius pasiutusio gyvulio iškastus. Ant galo reikia da tai pridėti, kad siųsti lignonį reikia kuo greičiaus, nes gydymas tada geriaus pasiseka; pasiutimo apimtus lignonius neverta jau siųsti, nes skiepinimas tada paprastai jau negelbsti.

Bendraitis.

Mažiausia viešpatystė.

Labai mažai kam yra žinoma, jogei apart San Marino yra kita dar mažesnė viešpatystė, ant salos, vadinama Tavolara, Tirreniškosė jurėse arti salos Sardinijos. Toji viešpatystė turi apskritą plotą tiktai nuo 22 kilometrų (verstų arba trijų mylių), su vyrais ir moterims skaito tiktai 168 ypatas. Toji saujelė žmonių yra daug laimingesnė už mus lietuvius, nes neneša svetimo kieto jungo bet laisvai sau gyvena. Iš tarpo savųjų išsirenką pirmsėdi ant 10 metų. Moters turi lygias tiesas su vyrais. Toji mažutė valstija turėjo iki 1882 karalių Povilą I, kuriam mirus, gyventojai jo įpėdinį išmetė iš karališko sosto ir apšaukė republiką su labai laisva konstitucija.

Kada mes lietuviai tai padarysime?

Apšvietimas Maskolijoje.

Ant apšvietimo reikalų Maskolija išleidžia labai mažai pinigų. Jeigu sulyginti, kiek pinigų išleidžia kiekviena viešpatystė ant apšvietimo reikalų, tai pamatysime, kad Maskolija mažiausiai rupinasi apie žmonių apšvietimą:

Prusai išleidžia apskritai po 2 rubl. 21 kap. ant kiekvieno gyventojaus.

Prancuzija išleidžia apskritai po 1 rubl. 89 kap.

Anglija išleidžia apskritai po 1 rubl. 80 kap.

Austrija išleidžia apskritai po 1 rubl. 18 kap.

Maskolija išleidžia apskritai tiktai po 32 kap.

SL.

Iš Lietuvos.

Iš Zarasų (Kauno gub.) 30 dieną Spalių mėnesio Drisviečių uriadninkas išpylė kailį spravninkui, policijos visovyriausiamjam vyru. Vakarop spravninkas įdavė nunešti uriadninkui raštus į Vydžius. Bet uriadninkas žinojo apie nelemtą apsiėjimą spravninko su moteriškėmis ir dėlto nujojęs tik keletą verstų, raštus įdavė vienam dešimtininkui, o pats sugrįžo namon apie vidurnaktį. Turėdamas su savimi gerą bizuną ėjo žiūrėti savo svečio. Atradęs svečią besimeilaujant su pačia davė abiem su bizunu, kur pakliuk. Šitie ar iš sopulio,

ar iš išgasties abudu ėmė rėkt ir šaukti pagelbos, o uriadninkas tolaik davė, pakol ant didžio rėksmo ne atėjo du dešimtininkai ir kiti kaimo žmonės-vyrai ir moteriškes. Paskui uriadninkas su dešimtininkais suraišiojo rankas ir kojas spraininko ir liepė nunešti p. spraininką į kiaulių tvartą užrakinti. Ant rytojaus vienas dešimtininkas davė žinią į Vydžius asesoriui. Tas pribuvo su daktaru, surašė protokolą ir išgelbėjo spraininką iš kiaulių tvarto ir atliuosavo nuo rankų ir kojų virvagalius, gavęs liuositybę spraininkas šoko mušt uriadninką, sakydamas: „kaip drįsai savo vyresnįjį valdžios tarną, paviečio policijos spraininką, mušti, kniutuoti ir da suraišiotą imesti į kiaulių tvartą ir užrakinti turėti. Kaltino ir dešimtininkus ir kitus ką susibėgo pas uriadninką. Liudininkai, užklausti ne viens neužstojo už spraininką. Nekurie atsiliepė. „Ar-gi policijos tarnai tur valę dirbti ką tik jie nor?“ Ant šitų asesorius šukavo: „jus visi „miatežninkai“, jus visus ištumsime į kalinį ir išvarysime į Siberyją.“ Spraininką išvežė į Zarasus, kame dabar du daktarai kas diena jį lanko: kad išgydyti kirčius esančius ant jo kuno, o keletas dešimtininkų stovi, kad iš rupesnio spraininkas nepasikartu.

Keletą dienų praleidus į Zarasus atvažiavo gubernatorius ir prokuroras iš Vilniaus, sušaukęs iš Drisviečių uriadninką su pačia, 13 vyrų liudininkų ir visus pasodino į kalinį, kas bus toliaus, laikas parodys.

Uriadninko pati, kaip pasirodė buvo nėščia: ji nelaiku pagimdė negyvą vaiką 5—6 mėnesių.

Niekuom nekaltus musiškius iš Drisviečių laiko Zarasų kalinį uždarytus ir da baugina išsiuntimu į Siberyją.

Mat maskolių barbarų teisybė?!

Šį metą tas pats spraininkas nuštriopavo Drisviečių kunigus: Kleboną ant 250, kamenorių 100 rublių, o argonmeistrą patupdė kalinior už tai, kad šitie daleido bažnyčioj šventomis dienomis giedoti iš knygų giesmes, o da labiaus, kad pas kitus atrado knygoose idėtas netas. Nuo to laiko parapijonys nors, nesiliovęs „sventomis dienomis giedoją bažnyčioj“ bet giedodjo be knygų ant pomietės: giedoti iš knygų buvo šito spraininko uždaroma po didele bausme.

Krantys.

Rozalims (Kauno gub. Panevėžio pav.) Iš Smilgių perkėlė į Rozalimą uriadninką Gerasimovą. Šitas paukštelis ne mažai pridirbo po Smilgių valsčių visokių niekystų. Ant galo su savo tokiais darbais teip išpyko visiems Smilgiečiams, kad ilgiaus nebegalėjo ten gyventi. Dėlto Gerasimovas puolė prie vyriausybės prašydamas, kad jį perkeltų į Rozalimą, meluodamas, buk Smilgiuos nėra namų, katruos galėtu gyventi su sava šeimyna. Viriausybė išklausė jo prašymo. Bet Rozalimiečiai apsiėjo su Gera-

simovu kiteip. Atvažiavęs iš Smilgių į Rozalimą burliokas Gerasimovas turėjo pilną viltį kad gaus namus, bet kiteip nutiko. Kad ir rado namų, neužimtų bet niekur ne buvo priimtas gyventi. Ir reikėjo nabagai išeit iš Rozalimo už keturių verstų. Gerai šiuom žygiu pasirodė Rozalimiečiai. Bet ir sodiečiams nuo tokio gyvuliolo reikia sergėtis, nes, gali ne vienas nekaltai nukentėti.

Barzdotis.

Iš Grušlaukio, Selontų par. Viena žmonelė atnešė kunigui Apulskiui 18 kap. ir prašė pazvanyti už dušią savo vyro. Daugiau pinigų ji neturėjo, nės buvo išleidus vyrui sergant. Bet kunigas nepriėmė tų pinigų ir reikalavo atnešti 30 kap. „pazvanų“ ir dar subarė už tai kad ji drįso siulyt 18 kap. Žmonelė tako nebematė nuo ašarų, nes ketvertas mažų vaikų rėkė namie pas lentą savo tėtušelio. Bet atėjo anai į galvą nueiti prie žydo, ir nuėjo prie Maušio kuris dabar valdo karčiamą Grapo Aleksandro Tiškevyčiaus. Kaip ši įėjo pas tą Maušą ir pradėjo verkkti neužsilaikydama. Susiraminius žmonelė išpasakojo visą savo neturtę žydui o šis tuojaus davė jai 30 kap. ir pasakė: „užmokėk tam kunigam lai zvon!“ ši tuojaus nunešė prabaščiai. Po kelių dienų man pasakojo pats Maušius šitą istoriją ir pridurė: „oi vei, koks tas jus kunigas nėkai“. Tai-gi, gaila, kad mes neturime gero kunigo. O yra ir gerų.

Keleivis.

Gromatnyčia.

Ponni G. Ačiū Tamistai už „Keleivį“. Nežsirustink Tamista, kad apleidome pradžią. Pats faktas geriausiai parodo blogą apsiėjimą mokiniojų doros ir nubandžia juos užtai. Juk yra ir gerų...

P. Keleiviui. Rašyk Tamista mums apie savo kraštą. Iš Vilniaus gub. veik suvis nēr žinių. Rašyk Tamista kaip moki apie visokius atsitikimus iš gyvenimo žmonių, slėktų, kunigų, ponų ir apie apsiėjimą valdžios.

P. M. Tamistos žinia apie neteisingą išgyrimą Milerio gudų laikraštyje talpiname pertaisė. Bet keno yra parašytas tas išgyrimas ir prieš ką jus „prieštaraujate“ ne aišku. Pradžioj sakai Tamista: „prieštara valscionių prieš straipsnį patalpintą per staršiną Medeikių valsciaus“, toliaus pasakytą, kad strajpnie buvo rasytas staršinos Biržių valsciaus. o pabaigoj išrodo, buk pats Mileris rasytes apie save. Prieš valdžią prieštarauti galima tik rašant ir platinant mus laikraščius, nes atitaisyimo neteisingu žinių gudų laikraščiai nepriims, o prieštaraujant per mus laikraštį parašų nereik.

Pinigus ir laiskus į Ukūninko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn Dr. Bruažis, Tilsit (Ostpreussen).

Turiny s.

Kodėl javai atpigo? J. Sl. — Gaisras. V. Stagaras. — Apie pasiuntimą. Bendraitis — Mažiausia viespatystė. — Apšvietimas Maskolijoje. Sl. — Iš Lietuvos: Iš Zarasų. Krantys. — Rozalims. Barzdotis. — Iš Grušlaukio Selontų par. Keleivis. — Gromatnyčia.